

Звіт

про виконання міської комплексної цільової програми "Екологія - 2005", затвердженої рішенням міської ради від 22.12.98 №67

за 1999 – 2005 роки

22 грудня 1998 року міською радою прийнято міську комплексну цільову програму "Екологія-2005" (далі – Програма) з метою зменшення негативного впливу підприємницької діяльності на стан довкілля та здоров'я населення, запобігання виникненню екологічно небезпечних ситуацій, відновлення та розвитку зелених зон міста, просвітницької та виховної роботи щодо дбайливого ставлення до природи. Реалізація заходів Програми передбачалася за рахунок різних джерел фінансування, а саме: коштів міського, обласного та державного бюджетів, фонду охорони навколишнього природного середовища у складі міського бюджету (далі – Фонд), власних коштів підприємств. З урахуванням того, що не для всіх заходів визначені суми, потрібні для їх виконання, загальна сума фінансування Програми передбачена в обсязі 243 млн. 9,2 тис. грн. у цінах 1998 року.

З метою недопущення забруднення довкілля неочищеними стічними водами, на міських очисних спорудах здійснено очистку ставків-відстійників біологічної очистки, капремонт аеротенків-витискувачів №1, №2, №3, №4, реконструкцію КНС-7, перекладку аварійної ділянки 2-ї нитки Південного самопливного колектора по вул. 1-ій Водопровідній, проведено роботи з будівництва напірного каналізаційного трубопроводу d 1200 мм від ГНСК до МОС (прокладено 589 м, недобудовано ділянку довжиною 540 м). Слід зазначити, що, хоча зроблено перекладку аварійної ділянки Південного самопливного колектора, він повністю аварійний і потребує перекладки по всій довжині. Проведено реконструкцію каналізаційних мереж лікарень Дніпровського та Суворовського районів.

Через відсутність фінансування не виконано розширення очисних споруд (мулові карти, хлораторна), перекладка напірно-самопливного каналізаційного колектора по Бериславському шосе d 700 - 800 мм.

На виконання заходів цього розділу Програми передбачено 2 млн. 433,2 тис. грн., фактичне виконання та фінансування склало 2 млн. 499,9 тис. грн. Слід врахувати, що ціни за звітний період значно зросли і, наприклад, на очистку ставків-відстійників витрачено 264,0 тис. грн. замість 131,2 тис. грн., запланованих Програмою. Фінансування розділу „Недопущення забруднення довкілля неочищеними стічними водами” проводилося за рахунок коштів МКП „ВУВКГ м. Херсона” - 301,6 тис. грн., Фонду - 585,0 тис. грн., міського та державного бюджетів - 1 млн. 103,3 тис. грн. та 510,0 тис. грн. відповідно.

У рамках розділу Програми „Рациональне водовикористання”, з метою поліпшення якості питної води, за рахунок коштів Фонду придбано обладнання з очистки питної води для міні-заводу на суму 20,0 тис. грн. та на 10,0 тис. грн. придбано насоси для артсвердловин, з яких постачається питна вода населенню міста. Також, за рахунок коштів МКП „ВУВКГ м. Херсона” (10,0 тис. грн.) виконано декольматизацію (чистка) 2-х артсвердловин і 14 свердловин – за рахунок коштів Фонду (94,7 тис. грн.). Для зменшення втрат води перекладено 29,5 км аварійних водопровідних мереж по вулицях м. Херсона, вартість робіт склала 2 млн. 489,8 тис. грн. із них кошти МКП „ВУВКГ м. Херсона” – 2 млн. 1 тис. грн., міського бюджету – 371,8 тис. грн., обласного бюджету – 117,0 тис. грн. Крім того, у IV кв. поточного року з державного бюджету виділено аванс 266,0 тис. грн. на перекладку водопровідних мереж у прохідних каналах Таврійського мікрорайону. Програмою було передбачено будівництво нових артезіанських свердловин: 5 - в районі ХБК, 1 - у сел. Янтарному та 1 - в Таврійському мікрорайоні. У районі ХБК побудовано тільки 3 свердловини, а по вул. Ворошилова, 31 в Таврійському мікрорайоні будівництво свердловини завершено у поточному році і наприкінці року передбачається здача її в експлуатацію. Вартість робіт по 5-х свердловинах склала 589,2 тис. грн.

Через відсутність фінансування не виконано реконструкцію Верхньоантонівського водозабору, реконструкцію та розширення ВНС-2 та ВНС-1, переведення хлораторної ВНС-3 на знезараження діоксидом хлору, будівництво водогону D 800 мм від ВНС-2 до ВНС-3, не вирішено питання забезпечення підприємств міста технічною водою з р. Дніпро МП "Гарантія".

На виконання заходів цього розділу Програми передбачено 11 млн. 221 тис. грн., фактичне виконання та фінансування склало 3 млн. 479,7 тис. грн., або 31 % від передбаченого.

На виконання розділу 3 Програми щодо недопущення забруднення довкілля токсичними та побутовими відходами щорічно підприємствами за власні кошти проводиться інвентаризація відходів, які накопичено на їх території. Управління екології та природних ресурсів виконкому міської ради при перевірці підприємств особливу увагу приділяє питанням утилізації токсичних відходів. Херсонський завод скловиробів (нині – ЗАТ „Укрсклопром”) постійно здійснює збір та переробку скловиробів та нестандартної склотари, ВАТ “Херсоннафтопереробка” проводить утилізацію власних твердих нафтошламів. З Фонду неодноразово виділялися кошти на утилізацію відпрацьованих люмінесцентних ламп шкіл, лікарень міста, виконкому міської ради та КП „Херсонміськвітло”, всього витрачено 8,4 тис. грн., передано на утилізацію 8 132 лампи.

На підтримання санітарного стану р. Дніпро, ліквідацію сміттєзвалищ у водоохоронній зоні в районі Нафтогавані у 2003 році витрачено 7 тис. грн., як передбачено Програмою.

Для корегування робочого проекту реконструкції міського полігону ТПВ, розробленого у 1985 році, з фонду охорони навколишнього природного середовища у складі міського бюджету виділено 12,7 тис. грн. та 6,45 тис. грн. – на розроблення розділу „Оцінка впливу на навколишнє середовище” до цього проекту. На сьогодні є позитивний висновок державної екологічної експертизи робочого проекту. Вартість робіт із реконструкції полігону ТПВ, згідно з проектом, у 2002 році складала 6224,071 тис. грн., станом на 01.01.05 – зросла до 16742,8 тис. грн. з урахуванням індексу зміни ринкової вартості будівельних робіт.

Обласною комплексною цільовою програмою „Екологія-2005”, затвердженою рішенням обласної ради від 25.06.98 №19, передбачено фінансування з обласного фонду охорони навколишнього природного середовища заходів із реконструкції міського полігону ТПВ. Але, незважаючи на численні звернення до постійної комісії обласної ради з питань екології, охорони навколишнього природного середовища та раціонального використання природних ресурсів, голови облради, голови обладміністрації, Держуправління екології та природних ресурсів в Херсонській області щодо виділення коштів на реконструкцію міського полігону ТПВ у сумі 100 тис. грн., фінансування не проводилося.

На виконання вищевказаних заходів Програмою передбачено 308,2 тис. грн., фактично витрачено 34,5 тис. грн.

На збереження та відновлення зелених зон міста Програмою „Екологія – 2005” передбачено 257,0 тис. грн. Фактично ж тільки з фонду охорони навколишнього природного середовища за період дії Програми на ці заходи виділено 382,1 тис. грн., і 25 тис. грн. – на ліквідацію наслідків вітровалів; з міського бюджету на озеленення витрачено 3 856,9 тис. грн., що разом складає 4 млн. 264,0 тис. грн.

За рахунок коштів Фонду щорічно проводилася закупівля саджанців дерев та кущів, які висаджувалися навесні та восени у ході Всеукраїнської акції “День довкілля”, започаткованої у 2005 році акції “Зелений паросток майбутнього”, місячників благоустрою в парках та скверах, на прилеглий території шкіл та лікарень, установ та організацій, на прибудинковій території. Всього у ході цих акцій висаджено 11,49 тис. дерев та 6,83 тис. кущів. Але озеленення міста в рамках будь-яких акцій себе не виправдало, тому що за висадженими деревами та кущами не здійснюється належного догляду. Виходячи з цього, протягом декількох років впроваджується концепція пооб’єктного відновлення озеленення. У 2003 році в ході реконструкції скверу Потьомкіна на озеленення витрачено 35,0 тис. грн. У 2004 році у парку ім. Леніна замість знесених 93 сухих та аварійних дерев, висаджено 348 саджанців у відповідності до дендрологічної композиції парку, витрати склали 52,6 тис. грн. У поточному році перед святкуванням 60 річниці Дня Перемоги проводилися роботи з відновлення озеленення у парку Слави, на що витрачено з Фонду 26,0 тис. грн.

Двічі за звітний період, в 1999 та 2001 роках виділялися кошти з Фонду загальною сумою 6,0 тис. грн. на поповнення колекції декоративних рослин ботанічного саду Херсонського педінституту (нині – університету) та двічі – на знесення та прибирання дерев, пошкоджених вітровалами в 2000 та 2003 роках, на загальну суму 25,0 тис. грн. Крім того, для озеленення газонів закуплено 3 555 кг насіння газонної трави, яку засіяно на території, прилеглий до бюджетних установ та організацій,

у парках та скверах, на центральних вулицях міста. На суму 47,0 тис. грн. придбано посадковий квітковий матеріал, і у поточному році мешканці та гості міста милувалися різнокольоровими квітковими композиціями на площі Свободи, у скверах Потьомкіна та Привокзальному, біля будівлі виконкому міської ради.

З метою зменшення шкідливого впливу промислових підприємств, об'єктів теплоенергетики та транспорту, в Програму увійшли першочергові заходи щодо поліпшення екологічного стану міста, які передбачалося провести на підприємствах міста за їх власні кошти.

Так, на ВАТ "Херсоннафтопереробка":

- закінчено реконструкцію центральної повітряної компресорної (5,208 млн. грн.) та заводської ТЕЦ (у звітному періоді 1,5 млн. грн., всього - 13,8 млн. грн.);
- щорічно проводиться санація підземних горизонтів від нафтопродуктів (654,0 тис. грн.), фактично відкачано 16,9 тонн нафти;
- здійснено утилізацію 90,01 тис. тонн нафтошламів на суму 639,9 тис. грн.

Впровадження проекту гідроочистки дизельного пального, за планами підприємства, буде проведено у 2007-2009 роках.

Згідно із заходами Програми, переведені на газ опалювальні котельні Херсонського суднобудівного заводу. Не виконано заходи: реконструкція мереж і споруд заводської каналізації – з причини зменшення у 10 разів обсягів скидів; впровадження системи зворотного водопостачання – у зв'язку з виділенням зі складу заводу підприємств ФПК „Корабел“, „Паллада“, ГП „Судмаш“ та відсутності обладнання, для якого необхідна ця система; закінчення будівництва ділянки очистки та пофарбування секції з комплексом очисного устаткування – з причини відсутності заказів.

На ВАТ "Херсонські комбайни" джерела викидів ливарного цеху обладнано двуетапним очищенням, встановлено два іскрогасники на другій ступіні очищення, у зв'язку з переоснащенням ливарного виробництва (замість вагранок встановлені індукційні печі) необхідність у проведенні заходів щодо встановлення пилогазоочищувальних установок відпала; заходи щодо термічних, механоскладальних цехів включено до плану подальшого розвитку підприємства; уведено в експлуатацію склад збереження промвідходів (сума витрат 1,6 тис. грн.); проведено ремонт і реконструкцію очисних споруд зливової каналізації (920 тис. грн.); введено в експлуатацію ділянку з підготовки гальваностоків цеху гальванопокриттів перед подачею їх на станцію нейтралізації (14,01 тис. грн.); введення в експлуатацію системи очищення стоків з ділянки підготовки й нанесення покриттів газових плит цеху газової апаратури не виконано (на даний час цех розформовано), виконано реконструкцію мийки автотранспорту (1,2 тис. грн.). Через нестачу коштів, роботи із завершення будівництва та монтажу системи капітального дожигу парів розчину фарбувального виробництва не виконано.

На ВО "Херсонський завод скловиробів" (ЗАТ „Укрсклопром“) у машинному цеху №1 для уловлювання аерозолів масел від пресовидувних машин встановлено систему очищення. Витрати склали 14 тис. грн.

ВАТ "ХБК" проведено заходи із завершення реконструкції передочисних споруд промстоків. Вартість робіт склала 95,0 тис. грн.

На ВАТ „Херсонський завод карданних валів“ гальванічне відділення не працює з 2002 року і гальванічні шлами та осадок не утворюються, тому заплановане введення в експлуатацію передочисних споруд промстоків не виконано, як недоцільне.

На ВАТ "Херсоннафтопродукт" (нині - Херсонська філія ВАТ „Київ - Дніпровське МППЗТ“) здійснено часткову заміну резервуарного парку: резервуар №13 – 50 тис. грн., резервуар №26 – 6 тис. грн., ремонт опор трубопроводу – 4 тис. грн. Проведено обстеження двох резервуарів №13 і №5, затрати склали 5 тис. грн., причалів №3 та №4 на суму 25 тис. грн. Також здійснено винесення на поверхню дизпаливного колектора по зливу з цистерн на суму 8,5 тис. грн.

На виконання заходів Програми на АТЗТ "Херсонський електромеханічний завод" на 90% збудовано каналізаційно-напірну станцію на території філіалу в с. Степанівці. Витрати склали 83,9 тис. грн. Також на 64% виконано роботи з перенесення гаража підприємства (54,2 тис. грн.).

ВАТ "Херсонський КСВМ" у 2004 році реорганізовано в ЗАТ „Таврійська будівельна компанія“, до складу якого увійшов завод будматеріалів №1. По заходах щодо забезпечення підприємства

якісною питною водою та водою технічної якості для технологічного процесу виробництва, здійснено капітальний ремонт артсвердловини на суму 15,5 тис. грн. та новий водозабір технічної води з р. Кошової на суму 53,8 тис. грн. Для зменшення шкідливого впливу на атмосферне повітря проведено реконструкцію та режимно-налагоджувальні роботи паливних агрегатів, загальні витрати склали 48,2 тис. грн. Проведено реконструкцію систем аспірації та вентиляції млино-дробильного та масо-заготівельного відділення цеху №1 на суму 101,5 тис. грн. За нестачі коштів не виконано будівництво зливової каналізації.

АТЗТ „Херсонська кондитерська фабрика” здійснило заміну 3 застарілих аміачно-холодильних установок з кількістю аміаку по 200 кг на 2 установки з більшою потужністю та кількістю аміаку 55 та 37 кг. На нове обладнання витрачено 2 млн. грн.

На ДП „Ера” завершено будівництво складів для вугілля та шлаку котельні (1,3 тис.грн.). Спеціальний майданчик для складування токсичних відходів та гальваношламів збудовано у 2003 році, витрати склали 4 тис. грн., але за недоцільністю ліквідовано, залишки токсичних відходів у листопаді 2004 року вивезені на спеціальний полігон токсичних відходів у районі м. Дніпродзержинська. Реконструкцію гальванічного виробництва та систем його забезпечення, у тому числі станції нейтралізації відходів виробництва, не проведено, у зв'язку з вичерпанням технічного ресурсу технологічного обладнання та ліквідацією гальванічного виробництва на підприємстві в 2004 році.

У зв'язку з відсутністю фінансування та кризовим економічним становищем на таких підприємствах, як: АТ „Херсонський консервний комбінат”, завод будматеріалів №1, АТ „Херсонзалізобетон” - заплановані Програмою заходи не виконано.

За розділом 6 Програми „Екологія-2005” передбачено заходи щодо зменшення підтоплення міста, у т.ч. завершення робіт з ЦАКДЗ Національної академії наук України з моніторингу водонесучих горизонтів та зсувонебезпечних явищ. У 2000-2001 році підготовлено звіт по цих роботах та відповідні карти з використанням аерокосмічних зйомок (12,0 тис. грн.).

Стаціонарні спостереження за рівнем ґрунтових вод, які регулярно проводилися протягом багатьох років, були призупинені в 2001 році через незадовільний технічний стан спостережних свердловин. Наприкінці 2003 року, після обстеження та очищення свердловин, спостереження було відновлено. На даний час моніторинг рівня ґрунтових вод здійснюється по 47 свердловинах. Регулярно, тричі на місяць, виконуються заміри, заповнюється таблиця коливань і щороку складається схема рівнів залягання ґрунтових вод за середньорічними показниками. За даними спостережень, небезпечним є Північний мікрорайон, де ґрунтові води ближче всього підходять до поверхні землі – 0,97-1,15 м по вул. Ракетній. На дані роботи за звітний період витрачено 87,1 тис. грн. із Фонду. Моніторинг залягання ґрунтових вод необхідно продовжувати, при цьому потрібно розширити спостережну мережу, поповнивши її свердловинами в Шуменському мікрорайоні, на Забалці тощо.

З метою запобігання зсувонебезпечним явищам, розроблено проект і частково виконано роботи з розчищення балки та призупинення ерозійних процесів по вул. Яружній (64,1 тис. грн.), проблему не вирішено, необхідна значна сума для продовження робіт. Розроблено проект та виконано роботи з поверхневого водовідведення в районі ЦТП 25 (30,0 тис. грн.).

На сьогодні довжина дренажної системи міста складає 25,89 км, дощової каналізації – 59,05 км. Для забезпечення їх роботи щорічно з міського бюджету виділяються кошти на поточне утримання, за звітний період витрачено 786,6 тис. грн.

Всього на виконання заходів по розділу 6, без урахування суми на утримання дренажної системи (в Програмі невизначено), передбачено 530,5 тис. грн., фактично витрачено 979,8 тис. грн.

Розділ 7 Програми передбачає захист земель від деградації, але, у зв'язку з кризовим станом у сільськогосподарських підприємствах, заплановані роботи (на суму 21 млн. 304 тис. грн.) не проводились.

Розділ 8 Програми спрямовано на природоохоронну просвітницьку та виховну роботу. З цією метою у 1999 році виготовлено стенд з екологічної тематики, у 2000 році організовано та проведено виставку „Екополіс 2000”, виставку – ярмарку „Економіка. Енергозбереження. Екологія”, прокладено екологічні стежки та виготовлено буклети з їх описом. У 2001 – 2002 роках створено екологічний лекторій для школярів міста „Мій дім – моя Земля”, який складається з фільму на 20 хв., слайдів та буклет. В 2002 році проведено молодіжний форум „Молодь – для сталого розвитку міста”. В 2003 році створено відеоролик на 5 хв. стосовно забруднення довкілля, його тричі

демонстрували на каналі СТБ. У 2004 році виготовлено три буклети з екологічної тематики; проведено конкурс серед філіалів бібліотечної системи міста на кращий еколого-просвітницький захід „З любов'ю до рідного міста”, переможців нагороджено книгами природоохоронної спрямованості, які поповнили бібліотеки міста. У 2005 році також передано до дитячої бібліотеки у Шуменському мікрорайоні книги з екологічної тематики. У поточному році за рахунок коштів Фонду надруковано навчальний посібник для дітей молодшого шкільного віку „Екологія. Початковий етап”. 140 примірників зі 160 передано до шкіл, 20 – розповсюджено серед громадськості та мешканців міста.

Всього на заходи даного розділу витрачено 45, 2 тис.грн., Програмою же обсяги фінансування не визначено.

Управлінням екології та природних ресурсів постійно перевіряється хід виконання Програми на підприємствах міста. Крім того, двічі на рік інформація про виконання чи причини невиконання заходів Програми заслуговувалася постійною комісією міської ради з питань екології та на засіданні виконкому міської ради. Щорічно при підготовці проекту бюджету та програми соціально-економічного розвитку міста управлінням екології та природних ресурсів надавалися пропозиції щодо фінансування заходів Програми. Також, неодноразово на адресу обласної державної адміністрації, Держуправління екології та природних ресурсів в Херсонській області направлялися пропозиції щодо забезпечення часткового фінансування пріоритетних заходів Програми “Екологія-2005” з Державного бюджету та бюджету області.

Загальна сума фінансування, передбачена Програмою для реалізації природоохоронних заходів, склала 243 млн. 9,2 тис. грн. у цінах 1998 року, при цьому не по всіх заходах визначено потрібні суми. Фактично витрачено 22 млн. 311,3 тис. грн., із яких :

- 776,0 тис. грн. із державного бюджету;
- 117,0 тис. грн. із обласного бюджету;
- 6 млн. 312,8 тис. грн. із міського бюджету;
- 1 млн. 389,7 тис. грн. із фонду охорони навколишнього природного середовища у складі міського бюджету;
- 13 млн. 715,8 тис. грн. інші кошти (підприємств, інвестиції тощо).

У місті діють близько 20 організацій екологічної спрямованості, які об'єдналися у мережу „Гармонія”. Більшість з них тісно співпрацюють з органами місцевого самоврядування. Так, навесні минулого року Громадська організація „Лицарський клуб” провела акцію „Посади дерево – врятуй річку”, в рамках якої висаджено 140 дерев у водоохоронній зоні р. Верьовчиної у с. Степанівці. В акції взяли участь члени організації, депутати Степанівської сільської ради, представники виконкому міської ради, інваліди, школярі, жителі села. У квітні-травні 2005 року проводилися всеукраїнські акції „День довкілля” та „Зелений паросток майбутнього” з очищення території парків і скверів від сміття та опалого листя, висадження зелених насаджень, в яких взяли участь як спеціалізовані підрядні організації, так і представники громадських організацій, депутати різних рівнів, мешканці міста. З нагоди створення природоохоронного розділу в дитячій бібліотеці у Шуменському мікрорайоні передано 31 книгу екологічної спрямованості.

За рахунок коштів фонду охорони навколишнього природного середовища надруковано 160 примірників посібника для молодшого шкільного віку „Екологія. Початковий етап”, які передано у школи міста, розповсюджено серед громадськості та населення.

Міська комплексна Програма була розрахована на 7 років, з 1999 по 2005. За цей тривалий час деякі заходи втратили свою актуальність, у зв'язку з тим, що більшість підприємств не працюють на повну потужність, реформовані, реструктуровані або взагалі ліквідовані. Реалізацію інших заходів через недостатність коштів, або з інших причин, відкладено. Тому частина передбачених програмою заходів не виконана і більшість екологічних проблем міста не втратили своєї гостроти та потребують подальшого розв'язання. В процесі розвитку інфраструктури Херсона визначаються нові пріоритетні напрямки покращання екологічного стану міста Всім цим обумовлено розробку нової міської програми „Екологія -2010”, реалізація якої розрахована на більш короткий термін – з 2006 по 2010 рік.

Заходи, виконані повністю, або частково

Зміст заходів	Термін виконання	Очікуваний результат	Виконавці	Отриманий результат	Фінансування тис. грн., %
Перекладка водопровідних мереж	2005 рік	Зменшення втрат води	УКБ, МКП „ВУВКГ м. Херсона”	Зменшення втрат води	1501,6 тис.грн.
Реконструкція каналізаційної мережі поліклініки Дніпровського району	- // -	Недопущення забруднення землі	УКБ,	Запобігання забрудненню	20,5 тис. грн.
Утилізація відпрацьованих люмінесцентних ламп	- // -		Управління освіти, охорони здоров'я, МВК	Передано 4510 ламп	4,9 тис. грн.
Ліквідація стихійних сміттезвалищ в водоохоронній зоні р. Дніпро	- // -	Очищення водоохоронної зони	Головне управління з питань життєдіяльності міста, ОРК „Рибаки Херсона”	3 району Нафтогавані вивезено 709 куб. м сміття	11,0 тис. грн.
Моніторингові спостереження за рівнем ґрунтових вод	- // -	Інформація про рівні ґрунтових вод	Південно-Українська гідрогеологічна експедиція		26,6 тис. грн.
Озеленення міста	- // -		Головне управління з питань життєдіяльності міста	Висаджено 1638 дерев, 800 кущів	70,0 тис. грн.
Створення та видання поліграфічної, відео-, аудіо продукції щодо пропаганди охорони навколишнього природного середовища	- // -		Виконком міської ради, ПП „Надніпряночка”		4,9 тис. грн.
Організація і здійснення робіт з екологічної освіти, підвищення кваліфікації та обміну досвідом роботи	- // -		Виконком міської ради		0,9 тис. грн.

Невиконані заходи

Зміст заходів	Термін виконання	Очікуваний результат	Заплановані виконавці	Причини невиконання	Пропозиції до громади щодо залучення ресурсів
Організація та проведення моніторингових спостережень за станом підземних вод на міському полігоні ТПВ	2005 рік	Контроль за станом підземних вод на полігоні ТПВ, запобігання забрудненню	Головне управління з питань життєдіяльності міста	Необхідно пробурити спостережні свердловини	